

Bunzing laat Muskusratten er instinken

Niek Bruin

Met eenvoudige hulpmiddelen blijkt het mogelijk om de natuur een handje te laten helpen bij het bestrijden van ongewenste indringers op het landbouwbedrijf. Dat geldt bijvoorbeeld voor muizen, mussen en Fazanten, die met behulp van Torenvalken, Kerkuilen en Bunzingen verjaagd kunnen worden.

Op het Proefstation voor de Akkerbouw en de Groenteteelt in de Vollegrond (PAGV) te Lelystad proberen ir. Frans Aarts en Jan Jonkers stootvogels en kleine roofdieren in te zetten bij de bestrijding van plagen op het landbouwbedrijf.

De Torenvalk heeft al bewezen een prima mussenverjager te zijn; hij blijkt ook een effectieve muizenvanger te zijn. Ook de Bunzing zou op de boerderij diensten kunnen bewijzen. Het is bovendien een intensieve muizen- en rattenjager. Daarom zou de Bunzing een prima hulp bij het opruimen van de dijk-ondermijnende Muskusratten kunnen zijn.

Waarschijnlijk lenen Kerkuilen zich goed om voorraden van voer te beschermen tegen mussenvraat.

Torenvalk

Enkele jaren geleden bleek dat Huismussen de graangroeven op het PAGV ernstig verstoorden. Ze zorgden er voor, dat veel graan -soms 95% van de opbrengst- al opgegeten was, vóórdat het geoogst werd. Jan Jonkers en Frans Aarts wisten dat mussen snel op de vlucht slaan als ze Torenvalken zien. Door het voor Torenvalken aantrekkelijk te maken om naar het proefbedrijf te komen hoopten ze de mussenschade terug te kunnen dringen. Door het plaatsen van nestkasten bleek het mogelijk Torenvalken aan het bedrijf te 'binden'. Het proefbedrijf kon echter niet voldoende in de voedselbehoefte voorzien. Omdat de behoefte aan een nest buiten het broedseizoen nogal beperkt is, trokken de Torenvalken grotendeels weer weg. Door muizen -waar Torenvalken dol op zijn- uit hun schuilplaatsen te lokken met voedsel in muizenkisten hoopten de onderzoekers het proefbedrijf ook buiten het broedseizoen voor de valken aantrekkelijk te maken. Dat lukte eerst niet zo best. Jan Jonkers: 'Die muizenkist alleen functioneerde niet goed. Daarom hebben wij er toen zitstokken bij ge-

Bunzing in de sneeuw.
Foto: Jan P. Strijbos.

plaatst. De zitstok bleek het ei van Columbus te zijn, want toen die er eenmaal stond kwam een Torenvalk vanaf dat hoge uitzicht regelmatig de akkers controleren. Wij merkten dat hij vrijwel ieder uur een kwartier lang op die zitstok kwam zitten en zich dan met een duikvlucht op de een of andere prooi in het veld stortte. In de graszaadpercelen hier hebben we vaak last van muizen. Normaal zijn daar ieder voorjaar muizenkorrels nodig om te zorgen dat die muizen het zaad niet opeten. Wij hebben toen gezegd: als wij daar nou eens zitstokken neerzetten. Dit jaar gaat het erg goed en zullen er geen muizenkorrels nodig zijn'.

Bunzing

De experimenten met Torenvalken brachten de onderzoekers op het idee om ook Bun-

zingen aan te gaan trekken. Dit dier belaagt namelijk onder andere Fazanten die uit de omliggende bebossing voedsel komen zoeken op de proefvelden. Jagers zijn daarom niet zo gecharmeerd van deze concurrenten. Net als voor Torenvalken geldt ook voor de nogal zeldzaam geworden Bunzingen, dat ze op gecultiveerd land nog maar weinig geschikt onderdak kunnen vinden. Dit is een belangrijke reden voor hun zeldzaamheid. Er is nog een andere reden om de Bunzing een kans te geven. Het dier is van nature de grootste vijand van ratten en muizen. Het is bekend dat hij graag langs de waterkant jaagt. Het gevolg is dat Muskusratten vaak verdwijnen als er een Bunzing zit. Frans Aarts denkt dat het aantrekkelijk is om te kijken of daarmee de Muskusrat bestreden kan worden. Misschien is de Hermelijn daar trouwens ook geschikt voor. Bunzingen kwamen vroeger vrij veel voor op boerderijen, vooral onder hooimijten. Ze hebben een warm nest nodig. Met dat gegeven zetten de onderzoekers een

proef op. Ze bouwden vorig jaar op het proefbedrijf de onderkant van hooimijten na. Later bleek er inderdaad een nest jonge Bunzingen aanwezig te zijn.

Kerkuil

Jan Jonkers en Frans Aarts doen momenteel ook proeven met aangepaste nestkasten voor Kerkuilen bij boerderijen. Frans Aarts: 'Kerkuilen joegen vroeger vaak in schuren op vogeltjes en muizen. Hun nest zat vaak op een hooizolder en er zat altijd wel een gat in de muur waardoor ze naar binnen en naar buiten konden vliegen. Tegenwoordig zitten er vaak geen gaten meer in bedrijfsgebouwen. Dat is volgens mij de reden waarom die stand zo sterk achteruit gegaan is'. Een voerfabrikant heeft belangstelling getoond voor deze vogels om mussen uit zijn opslagplaatsen te verdrijven. Daar doen de onderzoekers nu ook proeven met de nestkasten.

Niek Bruin

Hoe denken bunzingjagers over de bunzingstand?

In het jubileumnummer van 'De Nederlandse Jager' jaargang 89, nummer 1 van 12 januari 1984 schrijft S. Siebenga over 'De bunzingstand achteruit? Hoe denken de bunzingjagers hierover?' Siebenga schrijft dat de bunzingjagers het niet eens zijn met de stelling van de bunzingstand achteruit gaat. Hoewel er in het landschap veel is veranderd, is er volgens de bunzingvangers nog voldoende plaats voor de Bunzing.

Er van uitgaande dat de grootte van de vangsten steeds evenredig is aan de hoogte van de stand concludeert men dat de Bunzing niet achteruit is gegaan. Biologen zijn het met deze conclusie niet eens, terwijl op talloze plaatsen waar vroeger Bunzings voorkwamen deze nu totaal ontbreken. Dat wordt herhaaldelijk vastgesteld.

Muskusrattenbestrijding

T.P. Loorij schrijft over de bron van zorg, die de bijvangst veroorzaken bij de muskusrattenbestrijding. In Nederland, zo schrijft hij zijn ongeveer 175 rattenvangers actief. In 1982 vingen ze 178.000 Muskusratten. Behalve deze ratten werden 25.000 ande-

re dieren gevangen bij deze activiteiten. Om inzicht te verkrijgen in de aantallen en de aard van bijvangsten organiseerde de Stichting Kritisch Faunabeheer een enquête onder de vangers. Dit initiatief stuitte op tegenwerking van de Directie Faunabeheer.

Hetgeen ondanks dit rookgordijn boven water kwam, is verontrustend genoeg, zo schrijft Loorij.

T.P. Loorij: Bijvangst muskusratbestrijding, een bron van zorg. Argus 8 (4) : 18-20.

Grijze Zeehond in gevangenschap geboren

In het Natuurrecreatiecentrum Texel heeft begin februari 1983 een Grijze Zeehond, die in 1974 op het Texelse strand als baby van enkele weken oud aangespoelde, het leven geschonken aan een kerngezond jong. Dat blijkt, volgens deskundigen, een uitzonderlijke gebeurtenis te zijn aangezien zeehonden in gevangenschap maar zelden jongen voortbrengen. Grijze Zeehonden, die vooral in de Ierse Zee voorkomen, bevallen in tegenstelling tot de zeehonden van de Waddenzee in de winter. Daarom dragen de baby's bij de geboorte een lange wollige vacht. Het Natuurrecreatiecentrum Texel bezit nu vijftig zeehonden, waarvan vijf Grijze Zeehonden.